

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů První poučení z pandemie COVID-19

[COM(2021) 380 final]

(2022/C 152/19)

Zpravodaj: **Tomasz Andrzej WRÓBLEWSKI**

Spoluzpravodaj: **Ákos TOPOLÁNSZKY**

Žádost o vypracování stanoviska	Komise, 10. 8. 2021
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato v sekci	24. 11. 2021
Přijato na plenárním zasedání	8. 12. 2021
Plenární zasedání č.	565
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	204/1/8

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá, že Evropská unie a její orgány začaly průběžně posuzovat procesy, k nimž během pandemie dochází, ať již se jedná o nebývalou zátěž kladenou na systémy zdravotní péče, nebo o dopad na Evropskou unii jako celek.

1.2. EHSV nicméně upozorňuje na to, že Evropská komise sice uvádí deset důležitých poučení z pandemie, avšak bohužel jen okrajově zmiňuje, že krize měla nerovnoměrný dopad a že nejvíce zasáhla zranitelné skupiny a malé a střední podniky. V doporučeních je třeba se kriticky zamyslet nad tím, co se již v jednotlivých oblastech podniklo, co bylo úspěšné a co je třeba zlepšit. Musíme se rovněž zaměřit na to, jak řešit obecně známý nedostatek pracovníků, problémy v dodavatelských řetězcích a překotný růst cen energie, neboť tyto problémy ztěžují návrat k normálnímu chodu naší společnosti a ekonomiky.

1.3. EHSV poukazuje na to, že je nezbytné zavést nástroje a vypracovat plány, které by bylo možné během kritické situace na úrovni EU rychle aktivovat a začít uplatňovat. Vítá záměr EU vytvořit rámec pro pandemický nouzový stav EU a stanovit standardy reakce na krizi. Požaduje, aby byla zajištěna vysoká míra koordinace a transparentnosti všech postupů, zejména v případě, kdy orgány veřejné správy na evropské úrovni či na úrovni členských států musí urychleně jednat a rozhodovat.

1.4. Krize COVID-19 umocnila stávající nerovnosti v oblasti zdraví, neboť zranitelné skupiny byly nákaze virem vystaveny v nepoměrně větší míře. EHSV poukazuje na to, že je zapotřebí zavést programy, které zajistí, aby byla i v průběhu zdravotní krize dostupná preventivní a rehabilitační péče. Mimořádná opatření přijímaná v případě pandemie by proto v budoucnu měla být zaváděna v takovém rozsahu, aby se nedotkla poskytování primární péče, a zabránilo se tak v takových situacích ve společnosti větším problémům v oblasti veřejného zdraví.

1.5. EHSV se domnívá, že EU by měla na tuto krizi nadále reagovat jednotným a globálním způsobem, zejména prostřednictvím nástroje pro globální přístup k vakcíně proti COVID-19 (COVAX), Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) a nových potenciálních léčivých přípravků a způsobů léčby, a měla by posilovat a podporovat globální systém zdravotní bezpečnosti. Musí být při tom rovněž posílena úloha EU ve Světové zdravotnické organizaci.

1.6. Pandemie COVID-19 upozornila na všeobecný charakter krizových situací, jakož i na to, že mají dopad na všechny dílčí systémy společnosti. V tomto ohledu je proto mimořádně důležité uzpůsobit systémy sociální politiky a zvýšit jejich inkluzivnost, aby bylo možné pomoci osobám na okraji společnosti a v obzvláště tíživé situaci.

1.7. V souladu s několika stanovisky⁽¹⁾ a pilířem sociálních práv EHSV podporuje opatření, která jsou přijímána na úrovni EU i na úrovni členských států a jejichž smyslem je podpořit spolupráci mezi systémy zdravotní péče a další sblížení zdravotnických a sociálních systémů při současném respektování hodnot EU, jako je důstojnost a spravedlivá soutěž.

1.8. V průběhu pandemie jsme byli svědky toho, jak Evropská unie a státy musely zintenzivnit své kroky a v nebyvalém rozsahu zavádět opatření s cílem poskytnout pomoc jednotlivým podnikům a občanům. EHSV zdůrazňuje, že je důležité pokročit od nouzových opatření k produktivním investicím, aby bylo možné dosáhnout ve střednědobém a dlouhodobém horizontu inkluzivního a udržitelného oživení a aby se předešlo riziku, že bude fiskální a měnová politika prováděna vysokým inflačním rizikem, což může vést ke stagflaci.

1.9. EHSV vítá, že se Evropská komise ve spolupráci s Evropským střediskem pro sledování digitálních médií (EDMO) a expertní skupinou pro mediální gramotnost snaží podporovat vnitrostátní kampaně ke zvýšení mediální gramotnosti, čímž dále přispívá k boji proti dezinformacím, včetně dezinformací namířených proti očkování, které vyvolávají neopodstatněné obavy a způsobují vážnou škodu.

1.10. Výbor podporuje snahy o posílení mezinárodní spolupráce a zajištění silné pozice Evropy v mezinárodních institucích. EHSV upozorňuje na to, že jakékoli oslabení pozice Evropy a její účasti v mezinárodních organizacích vytváří prostor pro jiné země mimo EU, aby jednaly na úkor hodnot, jež Evropská unie zastává.

2. Obecné připomínky

2.1. Na počátku roku 2020 vyšly v důsledku pandemie COVID-19 najevo určité nedostatky, které existují v oblasti zdravotnictví, v mnoha státech a orgánech EU a také v některých hospodářských odvětvích. To vše ještě více prohloubilo závažnost krize a sociální nerovnováhu.

2.2. Výbor vítá, že EU a její orgány začaly průběžně posuzovat procesy, k nimž během pandemie dochází, ať již se jedná o nebyvalou zátěž kladenou na systémy zdravotní péče, nebo o dopad na Evropskou unii jako celek. Zdůrazňuje, že toto uplynulé období je třeba považovat i za zkoušku demokratického a jednotného fungování EU v mimořádné situaci.

2.3. EHSV oceňuje obrovské úsilí, s jakým různé orgány EU koordinují poskytování pomoci v oblasti očkování, s jakým vnitrostátní orgány zajišťují sociální ochranu a podpůrné programy a jaké vyvíjejí podniky, které učinily vše pro to, aby ochránily své zaměstnance a svou činnost, a které se vypořádaly s náročným úkolem rychle obnovit normální situaci z hlediska zaměstnanosti a dodávek základních výrobků. Zároveň však poukazuje na to, že ještě bude zapotřebí podniknout celou řadu kroků, aby se dosáhlo plné stability a rovnováhy na trhu práce.

2.4. EHSV zdůrazňuje, že naším primárním a hlavním poučením je, že zejména v období pandemie, která má regionální nebo nadnárodní charakter, musíme spolupracovat na evropské úrovni a nalézt společné nástroje, abychom nejen reagovali na situaci v oblasti zdraví, ale také zvládli mimořádnou situaci a podpořili přechod k rychlému, nicméně také inkluzivnímu a udržitelnému oživení. Výbor vyzdvihuje pozitivní přístup evropských orgánů, které zavedly nové a inovativní finanční nástroje, jež byly dohodnuty v souladu se zásadou solidarity a na základě společných zájmů.

2.5. Nejhorší situací, jež by mohla nastat, by bylo propuknutí další krize dříve, než se podaří nynější situaci zcela stabilizovat. Pro Evropskou komisi je tudíž prioritou přijmout v současnosti opatření, jež zvýší odolnost hospodářských a sociálních systémů a systémů zdravotní péče do budoucna. EHSV s touto strategií souhlasí, jakož i s tím, že je třeba kriticky posoudit získané zkušenosti a posílit řešení krizí v EU.

2.6. Evropská komise uvádí deset důležitých poučení z pandemie, nicméně jen okrajově zmiňuje, že krize měla nerovnoměrný dopad a že nejvíce zasáhla zranitelné skupiny a malé a střední podniky. V doporučeních je třeba se kriticky zamyslet nad tím, co se již podniklo, co bylo úspěšné a co je třeba zlepšit.

2.7. V průběhu překonávání krize se ukazuje, že zásadním problémem je také nedostatek pracovníků v nesmírně důležitých profesích, které nevyžadují vyšší kvalifikaci. Krize odhalila rovněž to, do jaké míry nás může zasáhnout roztržitost globálních dodavatelských řetězců a že je nutné přepracovat průmyslovou strategii, co se týče výroby základních výrobků.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 13, 15.1.2016, s. 40, Úř. věst. C 14, 15.1.2020, s. 1.

3. Řešení krizí

3.1. EHSV je potěšen tím, že má EU v úmyslu vytvořit rámec pro pandemický nouzový stav EU a stanovit standardy reakce na krizi. Vítá úsilí, které je vynakládáno v oblasti sledování a přezkumu řešení krize a investic do řešení krize. Podporuje také záměr Komise vypracovat výroční zprávu o stavu připravenosti.

3.2. EHSV poukazuje na to, že je nezbytné zavést nástroje a vypracovat plány, které by bylo možné během kritické situace na úrovni EU rychle aktivovat a začít uplatňovat. Nástroje používané na vnitrostátní úrovni by se měly vzájemně doplňovat, aby jednotlivé země mohly v přiměřeném rozsahu reagovat na kritickou situaci zjištěnou na svém území.

3.3. EHSV zdůrazňuje, že v globálních krizových situacích je důležité brát zásadu skutečné solidarity založené na primárních potřebách vážně.

3.4. EHSV poukazuje na to, že prvotní reakce orgánů nebyly vždy adekvátní, což bylo zčásti dáno nedostatečnou koordinací mezi členskými státy. Očkovací strategie EU se sice zpočátku setkala s kritikou, dnes je však již patrnější, jaké byly přínosy společného postupu. Musíme této zkušenosti využít k tomu, abychom zlepšili reakci EU na budoucí krize.

3.5. EHSV upozorňuje na to, že je nezbytné vytvořit společné evropské standardy pro shromažďování a standardizaci statistických údajů, a to především v oblasti zdraví. Kromě toho je nutné přehodnotit statistické metody, které byly až dosud v jednotlivých oblastech používány. Je to důležité z toho důvodu, aby bylo v budoucnu možné přijímat patřičná a fakticky podložená rozhodnutí.

EHSV poukazuje na to, že v době vypuknutí pandemie existovaly dlouhodobé nedostatky, co se týče odborného a důvěryhodného poradenství a přístupu k epidemiologickému výzkumu. Proto je nezbytné koordinovat a zefektivnit na úrovni EU odborné znalosti v oblasti epidemiologie. Výbor podporuje jmenování hlavního evropského epidemiologa, jenž by měl poradní úlohu a pomáhal v procesu rozhodování na unijní a vnitrostátní úrovni.

4. Ochrana zdraví

4.1. Krize COVID-19 umocnila stávající nerovnosti v oblasti zdraví, neboť zranitelné skupiny byly nákaze virem vystaveny v nepoměrně větší míře. Je nutné přezkoumat a zefektivnit stávající mechanismy rychlé reakce, jako je například unijní systém včasného varování a reakce (EWRS), epidemiologický informační systém (EPIS) a evropský systém dozoru (TESSy). Celý systém by měl být navržen tak, aby podporoval osoby vykonávající práci za nízkou mzdou, osoby trpící již dříve existujícím chronickým onemocněním či osoby se zdravotním postižením, osoby žijící v extrémní chudobě a starší osoby žijící v pečovatelských domech. EHSV upozorňuje na to, že je nutné investovat do kvalitních veřejných zdravotních služeb, jež by v souladu se zásadou č. 16 evropského pilíře sociálních práv měly být cenově přijatelné a dostupné všem občanům, a zároveň – pokud přispívá k plnění úkolů v oblasti veřejného zdraví – podporovat soukromou zdravotní péči, která má doplňující funkci a během pandemie rovněž sehrála důležitou roli.

4.2. EHSV potvrzuje závěry svého stanoviska týkajícího se programu EU pro zdraví^(?) a předkládá dodatečné postoje k prvním poučením, jež můžeme vyvodit z krize COVID-19 v oblasti zdraví.

4.3. Členské státy se během pandemie zaměřily na mimořádná opatření, často na úkor preventivní zdravotní péče a rehabilitační péče. EHSV poukazuje na to, že je zapotřebí zavést programy, které zajistí, aby byla tato péče dostupná i v průběhu zdravotní krize. Mimořádná opatření přijímaná v případě pandemie by proto v budoucnu měla být zaváděna v takovém rozsahu, aby se v co nejmenší míře dotkla poskytování primární péče, a zabránilo se tak v takových situacích ve společnosti větším problémům v oblasti zdraví.

4.4. Farmaceutická strategie pro Evropu přijatá v listopadu 2020 má za cíl modernizovat regulační rámec a podpořit farmaceutický výzkum a technologie. EHSV poukazuje na to, že kapacity vnitrostátních systémů zdravotní péče lze zvýšit aktivním zapojením lékáren přístupných široké veřejnosti v rámci farmaceutické péče.

^(?) Úř. věst. C 429, 11.12.2020, s. 251.

4.5. Krize způsobená pandemií upozornila na nedostatek zdravotnických pracovníků. EHSV opakuje, že je třeba věnovat zvláštní pozornost zlepšení jejich pracovních podmínek, mimo jiné co se týče platů, vzdělávání, změny kvalifikace a prohlubování dovedností a přístupu k zařízením péče o děti, a zajištění toho, aby byly dodržovány co nejvyšší bezpečnostní normy a všichni pracovníci, včetně těch ve zdravotnictví, se mohli usazovat, volně pohybovat a pracovat kdekoli v EU⁽³⁾. Vzhledem k tomu, že 76 % zdravotnických pracovníků a 84 % zdravotních sester v EU tvoří ženy, je nutné změnit z genderového hlediska přístup tak, aby byly odstraněny překážky v možnosti získat zaměstnání na plný úvazek a rozdíly v odměňování žen a mužů a aby se podpořilo setrvávání pracovníků v tomto odvětví a přístup k profesnímu rozvoji a vedoucím pozicím. Je třeba stanovit zvláštní postupy, aby bylo možné najmout v krizových situacích rychle a bezpečně zdravotnický personál ze zemí mimo EU.

4.6. V souvislosti se strategickým rámcem EU pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2021–2027 je EHSV potěšen tím, že Evropská komise členským státům důrazně doporučila, aby onemocnění COVID-19 uznávaly jako nemoc z povolání. Výbor nicméně zdůrazňuje, že je třeba toto doporučení upravit tak, aby se vztahovalo na všechny pracovníky, kteří jsou vystavováni riziku nákazy bez náležité ochrany, včetně mobilních a migrujících pracovníků, a na sezónní pracovníky vykonávající práci na nezabezpečených pracovištích a ubytované v nehygienických podmínkách.

4.7. EHSV bude pozorně sledovat provádění evropské zdravotní unie. V této souvislosti doporučuje zohledňovat vzájemnou provázanost mezi zdravím zvířat a lidským zdravím. Tato spolupráce zdůrazňuje i skutečnost, že kvůli přeshraničnímu charakteru pandemie mohou být úspěšná a účinná pouze jednotná, náležitě koordinovaná opatření, jež budou společně uznávána.

4.8. Během pandemie COVID-19 byl v Evropě uplatňován nejednotný a nekoordinovaný přístup ke klinickým hodnocením. EHSV poukazuje na to, že celoevropský přístup by mohl přispět ke zefektivnění postupů a procesů klinických hodnocení, zejména pak testování nových potenciálních léčivých přípravků umožňujících účinnou a dostupnou léčbu. Řešením by mohla být rozsáhlá evropská platforma pro klinická hodnocení.

4.9. Podle poznatků vědeckého výzkumu a statistických údajů o využívání zdravotní péče může krize COVID-19 způsobit výrazný nárůst psychologického rizika, což může posléze vést k častějšímu výskytu psychosomatických onemocnění. Tento nový jev v oblasti nemocnosti, jakož i zatím málo probádané důsledky vleklého průběhu onemocnění COVID-19 musí všechny členské státy EU zohlednit ve svých systémech zdravotní péče.

4.10. Pro Evropu má z hlediska pandemií prioritu prevence, připravenost a reakce. EHSV se domnívá, že EU by měla na tuto krizi nadále reagovat jednotným a globálním způsobem, zejména prostřednictvím nástroje pro globální přístup k vakcíně proti COVID-19 (COVAX) a nových potenciálních léčivých přípravků a způsobů léčby, a měla by posilovat a podporovat globální systém zdravotní bezpečnosti. Musí být při tom rovněž posílena úloha EU ve Světové zdravotnické organizaci. V tomto ohledu EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby na evropské úrovni zahájila otevřenou diskusi o dobrovolném zavedení dočasné výjimky z ustanovení Dohody TRIPS, která by se vztahovala na očkovací látky proti onemocnění COVID-19 a související léčebné postupy a testy. Umožnilo by to zvýšit v celosvětovém měřítku výrobu očkovacích látek a snížit příslušné náklady s cílem zajistit jejich dostupnost pro lidi na celém světě, a reagovat tak na naléhavé potřeby především v rozvojových zemích.

4.11. Mezi prvními poučeními, která Evropská komise ve svém sdělení uvedla ohledně zdraví, podle EHSV bohužel chybí konstatování, že opatření a služby ke zvládnutí zátěže v oblasti zdraví nejsou všude k dispozici ve stejné míře a nejsou zaměřené na zranitelné skupiny. Krize COVID-19 tento problém v mnoha ohledech jen prohloubila. Rovný přístup ke službám a jejich dostupnost by neměly být pouze kritériem hodnocení, ale mohou být také prostředkem k záchraně lidských životů.

5. Sociální a společenské aspekty

5.1. V roce 2021 došlo v celé Evropě k prohloubení nerovností mezi ženami a muži, a to zejména v důsledku znepokojivého nárůstu počtu případů násilí páchaného na ženách v souvislosti s pandemií COVID-19. Omezení volného pohybu osob a izolace vytvořily živnou půdu pro zneužívání ze strany pachatelů, kteří na své oběti vyvíjeli nátlak s cílem udržet si nad nimi kontrolu. Docházelo tak k případům fyzického, psychického a sexuálního násilí páchaného na obětech z řad žen a dívek, které měly jen omezený přístup k pomoci. Tento jev se označuje jako „stínová pandemie“. EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby přijala komplexní rámec pro předcházení veškerým formám násilí páchaného na ženách a dívkách a boj proti nim z ženského a horizontálního hlediska zohledňujícího genderové aspekty, aby se zajistilo, že v případě další zdravotní krize v budoucnosti bude této stínové pandemii zabráněno.

⁽³⁾ Úř. věst. C 286, 16.7.2021, s. 109.

5.2. Ve svém usnesení ze dne 9. června 2021⁽⁴⁾ Výbor uvedl, že současná situace v Evropě zasažené pandemií prohlubuje chudobu a nerovnost a zdroje by měly být přednostně využívány tam, kde jsou nejvíce zapotřebí k zajištění kvalitní zaměstnanosti, snížení chudoby a vyloučení a k podpoře podnikání.

5.3. Pandemie COVID-19 upozornila na všeobecný charakter krizových situací, jakož i na to, že mají dopad na všechny dílčí systémy společnosti. V tomto ohledu je proto mimořádně důležité uzpůsobit systémy sociální politiky a zvýšit jejich inkluzivnost, aby bylo možné pomoci osobám na okraji společnosti a v obzvláště tíživé situaci.

5.4. EHSV mimoto s politováním konstatuje, že vnitrostátní správní orgány při přípravě svých národních plánů pro oživení a odolnost v dostatečné míře nezapojily sociální partnery a organizace občanské společnosti a nezohlednily jejich připomínky. Požaduje, aby byla stanovena závazná podmínka konzultací s organizacemi občanské společnosti.

5.5. Výbor zdůrazňuje, že prioritou by měla být sociální, udržitelná a konkurenceschopná Evropa, přičemž by se mělo zvážit také případné zavedení nových ukazatelů hospodářského pokroku nad rámec HDP, k nimž patří například kvalita života, environmentální udržitelnost, sociální soudržnost, zdravotní péče a celkové dobré životní podmínky stávajících a budoucích generací.

5.6. Výbor naléhavě vyzývá Komisi, aby se zaměřila na základní práva, zejména v souvislosti s dobrými socioekonomickými podmínkami. Zvláštní pozornost je třeba věnovat právům, důstojnosti a dobrým životním podmínkám osob, jež mohou být během pandemie COVID-19 a bezprostředně po této krizi vystaveny sociálnímu vyloučení a různým formám diskriminace.

6. Hospodářství a finance

6.1. V průběhu pandemie jsme byli svědky toho, jak Evropská unie a státy musely zintenzivnit své kroky a v nebyvalém rozsahu zavádět opatření s cílem poskytnout finanční pomoc jednotlivým podnikům a občanům. EHSV zdůrazňuje, že je důležité pokročit od nouzových opatření k produktivním investicím, aby bylo možné dosáhnout ve střednědobém a dlouhodobém horizontu inkluzivního a udržitelného oživení a aby se předešlo riziku, že bude fiskální a měnová politika provázena vysokým inflačním rizikem, což může vést ke stagflaci.

6.2. EHSV poukazuje na to, že při případném provádění nových daňových reforem na úrovni EU nebo na úrovni členských států je třeba přihlížet ke struktuře národních ekonomik, stavu místních podniků, a zejména k situaci lidí, kteří se v důsledku této krize potýkají s obtížemi. V tomto ohledu zdůrazňuje, že je nezbytné důkladně posoudit fiskální a ekonomickou situaci podniků a občanů, jichž se dotklo náhlé zvýšení cen energie.

6.3. EHSV souhlasí s tím, že nová fiskální a výdajová pravidla by měla členským státům pomoci investovat mj. do vzdělávání, výzkumu, rozvoje, inovací, zdraví a veřejné infrastruktury, v podobě reálných a efektivních investic do lidského kapitálu, jakož i do efektivnosti veřejné správy.

6.4. EHSV vyzývá Komisi, aby napomáhala provádění dočasných opatření, která přijímají členské státy s cílem zajistit zaměstnávání na plný úvazek a podpořit hospodářské činnosti zasažené krizovou situací, a to s ohledem na zásady politiky hospodářské soutěže týkající se státní podpory, a aby vypracovala plány pro navazování partnerství veřejného a soukromého sektoru či uplatňování podobných řešení, díky nimž bude možné omezit v celé společnosti rizika, včetně rizik, jež se v této mimořádné krizové situaci dotýkají soukromých subjektů.

7. Společnost a technologie

7.1. Výbor upozorňuje na vznikající a prohlubující se rozdíly ve vzdělání mezi občany v EU. Opatření, jež byla přijata k potlačení pandemie, výrazně zasáhla mladší generaci. Členské státy a orgány EU tento problém aktivně neřeší a stejně tak se nezabývají ani potřebou reformy vzdělávacích systémů. Dosud nebyly předloženy žádné systémové ozdravné či záchranné plány. Výbor však poukazuje na to, že v budoucnu bude mít pro vzdělávání lidí a jejich rozvoj rozhodující význam prohlubování dovedností a změna kvalifikace a nedílnou součástí jakéhokoli budoucího vzdělávacího modelu budou digitální nástroje.

⁽⁴⁾ Příspěvek Evropského hospodářského a sociálního výboru k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2022 na základě práce skupiny ad hoc Příspěvek EHSV k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2022 (Úř. věst. C 341, 24.8.2021, s. 1).

7.2. V zájmu sociální soudržnosti je rovněž důležité zajistit rozsáhlý a solidární přístup k digitálním službám. Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek (Eurofound)⁽⁵⁾ zcela správně upozorňuje na to, že k dosažení soudržnější společnosti v Evropě mohou přispět opatření, která budou zaměřena na hospodářskou a sociální integraci občanů a budou klást větší důraz na digitální dovednosti.

7.3. EHSV vítá, že se Evropská komise ve spolupráci s Evropským střediskem pro sledování digitálních médií (EDMO) a expertní skupinou pro mediální gramotnost snaží podporovat vnitrostátní kampaně ke zvýšení mediální gramotnosti, čímž dále přispívá k boji proti dezinformacím a k posilování odolnosti společnosti vůči falešnému obsahu a dezinformacím namířeným proti očkování, které vyvolávají neopodstatněné obavy a způsobují vážnou škodu. EHSV vyzývá rovněž k tomu, aby se lépe informovalo o krizových situacích, neboť je to nejlepší způsob, jak zabránit šíření dezinformací.

7.4. Pandemie COVID-19 jasně ukázala, že z hlediska překonávání mimořádných situací hraje významnou roli plánování odborné přípravy ve stěžejních oblastech zdravotnictví, jako je například poskytování intenzivní péče. Odhalila rovněž, nakolik je v mimořádných situacích důležitá možnost využívání kvalifikovaných pracovníků z jiných členských států. Je třeba zjednodušit postupy dočasného převádění a mobility zdravotnického personálu mezi členskými státy a také postupy, které umožní najímat v těchto situacích zdravotnický personál ze třetích zemí.

8. Mezinárodní vztahy a demokratické standardy

8.1. EHSV konstatuje, že pandemie zasáhla společnost a podniky na celém světě a zostrila geopolitické soupeření, které narůstalo již v období před ní.

8.2. EHSV podporuje snahy o posílení mezinárodní spolupráce a zajištění silné pozice Evropy v mezinárodních institucích. Upozorňuje na to, že jakékoli oslabení pozice Evropy a její účasti v mezinárodních organizacích vytváří prostor pro jiné země mimo EU, aby jednaly na úkor hodnot, jež Evropská unie zastává. Musíme zejména velmi pečlivě analyzovat veškeré překážky bránící zachování základních hodnot EU a ochránit svobody na jednotném trhu.

8.3. EHSV upozorňuje na to, že pandemie COVID-19 mnohdy posloužila jako záminka k omezení práv a oslabení demokratických standardů. Vlády krize rovněž využily k prosazování svých vlastních krátkozrakých politických zájmů. EHSV zdůrazňuje, že regulační rozhodnutí, která je třeba přijmout ke zvládnutí a překonání pandemie, se nesmí nijak dotknout dodržování základních práv a demokratických hodnot.

8.4. EHSV jednoznačně zdůrazňuje, že je zapotřebí odpovědné tvorby politik založené na důkazech a vědecky podložených faktech, přičemž je třeba klást přednostní důraz na opatření na ochranu zdraví a života. Během pandemie či jakékoli jiné krize musíme současně důsledně dodržovat – a nikoli omezovat – základní práva a demokratické hodnoty.

8.5. Pokud jde o volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu, Výbor opakuje, že je nutné podpořit sladění pravidel cestování pro fyzické osoby i podniky, aby byla zachována vysoká míra důvěry a jednotná pravidla v celé Unii, a to v souladu se zásadami jednotného trhu. Pravidla musí být jasná, proveditelná a pokud možno shodná ve všech zemích.

V Bruselu dne 8. prosince 2021.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

⁽⁵⁾ Eurofound (2018), *Social cohesion and well-being in Europe* (Sociální soudržnost a dobré životní podmínky v Evropě), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.